

ارزیابی ارتباط بین ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در دارایی‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مهردادی دسینه^{*}، دکتر سید یوسف احمدی سرکنی^{**} و دکتر یدالله نوری فرد^{***}

^{*} عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

^{**} عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد واحد فیروزکوه

^{***} عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب

چکیده

تحقیق حاضر به منظور ارزیابی ارتباط بین ساختار تامین مالی و ترکیب سرمایه‌گذاری منابع در انواع دارایی‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام پذیرفته است. فرآیند تامین مالی و ترکیب بهینه ساختار تامین مالی از یک سو و اخذ تصمیم در مورد سرمایه‌گذاری منابع به دست آمده در بخش‌های مختلف دارایی‌ها از سوی دیگر از جمله مسائلی است که در حوزه تصمیم‌گیری مدیریت حائز اهمیت می‌باشد. در تحقیق حاضر، به دنبال پاسخگوئی به این پرسش می‌باشیم که آیا تصمیمات سرمایه‌گذاری اخذ شده در مورد ترکیب دارایی‌های شرکت‌های بورسی، متأثر از ساختار تامین مالی آنهاست.

در این تحقیق، تبیین روابط بین شاخص‌های معرف ساختار تامین مالی و تصمیمات سرمایه‌گذاری اتخاذ شده در مورد ترکیب دارایی‌ها با استفاده از مدل‌های رگرسیونی چندگانه و با استفاده از داده‌های مربوط به ۹۴ شرکت منتخب در بورس اوراق بهادار تهران برای یک دوره زمانی ۱۰ ساله (۷۷-۸۶) صورت پذیرفته است.

هر یک از اجزای دارایی‌ها، در یک مدل تعریف شده و دارای همبستگی مطلق با ساختار تامین مالی که از یک الگوی خاص پیروی نمایند، قابل تبیین نمی‌باشند. به طوری که مشاهده نمودیم، سرمایه‌گذاری‌ها هیچ گونه ارتباط معنی داری با شاخص‌های ساختار تامین مالی نداشته اند. حال آنکه برخی از اقلام دارایی‌ها بصورت جداگانه با بعضی از شاخص‌های معرف ساختار تامین مالی ارتباط معنادار داشته اند. (وجه تقد با سود انباسته رابطه مستقیم؛ دارایی‌های جاری با بدھی‌های جاری و سهام عادی رابطه مستقیم و با بدھی‌هایی بلندمدت رابطه معکوس؛ دارایی‌های ثابت با وام‌های بانکی و اندوخته‌ها رابطه مستقیم و با بدھی‌های جاری رابطه معکوس؛ سایر دارایی‌ها با بدھی‌های بلندمدت ارتباط مستقیم). نتایج به دست آمده حاکی از تایید فرضیه اصلی تحقیق مبنی بر وجود ارتباط بین ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در ساختار دارایی‌ها، در شرایطی دارد که فقط برخی متغیرهای خاص معرف شاخص ساختار تامین مالی شرکت‌ها باشند.

واژه‌های کلیدی: ساختار تامین مالی، تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در بخش‌های مختلف دارایی‌ها، بورس اوراق بهادار تهران

الگوهای قیمت گذاری دارایی‌ها از یک سو و تئوری‌های مربوط به حقوق صاحبان سهام (تئوریهای مالکانه، تئوری شخصیت، حقوق مازاد و تئوری‌های وجود مدیریت ...) از سوی دیگر مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته‌اند. در این بررسی تلاش شده است تاثیر یکی از مجموعه متغیرهای مؤثر بر ترکیب دارایی‌ها (یعنی ساختار تامین مالی) بر روی نوسانات و تغییرات اجزای دارایی‌ها مورد مطالعه قرار گیرد. همچنین بررسی رابطه از نوع همبستگی بین شاخص‌های مورد مطالعه، می‌تواند وزن شاخص "ساختار تامین مالی" را در چگونگی توزیع منابع بین دارایی‌ها روشن سازد. بنابراین، هدف اصلی این تحقیق، یافتن رابطه معنادار بین ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در دارایی‌هاست تا با جمع‌آوری اطلاعات واقعی و نشان دادن وجود یا عدم وجود این رابطه بتواند به استفاده کنندگان صورتهای مالی کمک نماید. در واقع رفع ابهام پیرامون این موضوع کانون توجهات این تحقیق را تشکیل می‌دهد و اینکه شرکت‌های بورسی شیوه‌های تامین مالی مناسب (کوتاه مدت، بلند مدت و سایر روش‌های تامین مالی) و سرمایه‌گذاری منابع (کوتاه مدت، بلند مدت، سرمایه‌گذاری بر روی دارایی‌های ثابت و سایر دارایی‌ها) را به نحوی مناسب و منطبق با الگوهای تئوریک به انجام می‌رسانند؟ ترکیبات مختلفی از اقلام سمت چپ ترازنامه شرکت‌ها (در قالب برخی نسبت‌های مالی) و نسبت‌هایی گوناگون معرف ترکیبی از سرمایه‌گذاری بر روی دارایی‌ها، مجموعه متغیرهای تحقیق را تشکیل می‌دهند. تحقیق حاضر روند رفتاری متغیرهای مورد نظر را به منظور رفتار رفتار شرکت‌ها در انتطاب با مدل‌های منطقی تعریف شده در مبانی تئوریک مالی و با هدف بهبود روش‌های تصمیم‌گیری مورد کنکاش و بررسی قرار می‌دهد.

۲. مروری بر ادبیات موضوع

۱-۲- عوامل تعیین کننده ساختار تامین مالی
از جنبه تئوری، تصمیم‌گیری مدیران پیرامون ساختار بهینه تامین مالی، تحت تاثیر عوامل گوناگونی همچون عوامل سیاسی، اقتصادی و مقررات قانونی قرار دارد. لذا تعیین استراتژی ساختار تامین مالی علاوه بر آنکه متاثر از

مقدمه

تجربه‌های حاصل از مطالعات تئوریک و همچنین روند تصمیم‌گیری شرکت‌ها پیرامون نحوه تخصیص منابع به انواع دارایی‌ها نشان می‌دهند که عوامل گوناگونی در شکل دهی اجزای دارایی‌ها دخالت دارند.

نوع صنعت، استراتژی‌های سازمانی، ضرورت‌های اقتصادی، رقابت، متغیرهای کلان اقتصادی (همچون نرخ بهره، تورم) و شاخص‌های مالی (همچون شیوه‌های تامین مالی، ریسک تجاری، ریسک مالی، ریسک اعتباری، ریسک سیاسی ...) از جمله مهم‌ترین عواملی هستند که مدیران شرکت‌ها را در اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری پیرامون تخصیص منابع بین انواع دارایی‌ها یاری می‌رسانند. در این تحقیق، محققین ضمن آگاهی از وجود عوامل گوناگون مؤثر در تعیین ترکیب دارایی‌های شرکت‌ها، تلاش دارند تاثیر شیوه‌های تامین مالی به عنوان یک عامل مجزا از سایر عوامل، بر ساختار و ترکیب دارایی‌های شرکت‌ها مورد کنکاش قرار دهند تا نتایج حاصله را به عنوان مقدمه‌ای برای تحقیقات گسترده و جامع آتی فراهم آورند.

همان‌گونه که مطرح گردید، عوامل موثر بر ساختار و ترکیب دارایی‌ها، گوناگون‌اند بطوری که بسیاری از آنها جنبه‌های اقتصادی و مالی موضوع را در بر می‌گیرند. اینکه اجزای هر یک از دارایی‌ها و تصمیمات مدیران شرکت‌ها پیرامون حفظ و نگهداشت وجود و منابع شرکت‌ها در قالب اقلام مختلفی از دارایی‌ها در مقاطع زمانی خاص از جمله پایان سال مالی، تا چه حد با شاخص‌هایی همچون نرخ بهره، تورم، شرایط صنعت در ارتباط است، تنها بخشی از سؤالات قابل طرح در این حوزه از تحقیقات را تشکیل می‌دهند.

علاوه بر این، سؤالات بی شماری را می‌توان در این زمینه مطرح نمود که همگی جنبه‌های مالی و اقتصادی موضوع را در بر می‌گیرند. لیکن از دیدگاه حسابداری همواره موازنه دو سوی ترازنامه به عنوان ابتدایی ترین اصل تئوریک، مطرح بوده است و شرایط توازن طرفین ترازنامه و محدودیتها یا الزامات خاصی در متون حسابداری مورد تشریح و تبیین قرار نگرفته است. به‌طوری که در مبانی تئوریک عموماً موضوعات ارزشیابی و

۳-۲ تامین مالی و الگوی بازار کامل

بسیاری از بررسی‌های مالی مستلزم فرض بازار کامل است. در صورت کامل بودن بازار، قراردادها فاقد هزینه خواهند بود و این بدان معناست که در صورت تخصیص مجدد ایجادکننده ارزش، بدون هیچگونه هزینه‌ای می‌توان به این منابع دسترسی داشت. در چنین بازاری، یک شرکت در هر نقطه‌ای از دنیا قادر است سرمایه عرضه شده توسط ارائه دهنده‌گان منابع را دریافت دارد و در این صورت ارزش شرکت از دیدگاه ارائه دهنده‌گان سرمایه برابر است با ارزش فعلی جریانات نقدی شرکت که به آنان پرداخت می‌شود. در شرایط وجود بازار کامل کلیه سرمایه‌گذاران، یک پروژه خاص را به نحوی مشابه ارزیابی می‌نمایند و هزینه سرمایه در کشورهای مختلف یکسان می‌باشد.

۴-۲ تامین مالی در شرایط انحراف از الگوی بازار کامل

در بازار کامل، یک شرکت می‌تواند پروژه ارزشمند خود را به سادگی تامین مالی نماید. لیکن در عمل به دو دلیل اصلی فرض وجود بازار کامل نقص می‌گردد. اول اینکه سرمایه‌گذاران قادر به مشاهده کلیه فعالیت‌های انجام شده توسط مدیران نیستند و دوم اینکه مدیران دارای اطلاعاتی هستند که سرمایه‌گذاران ازدسترسی به آنها محرومند. Arrow دلیل یا مساله اول را مسأله فعالیت‌های پنهان^۲ و دلیل یا مسأله دوم را مسأله اطلاعات پنهان نامیده است.^۳ که این مسائل خود مشکل نمایندگی بین مدیران و سرمایه‌گذاران را ایجاد می‌نماید.^۴

۵-۲ پیشینه تحقیق

در سال ۱۹۵۸ مقاله‌ای توسط دو تن از استادان مالی به نام مود یگلیانی و میلر منتشر گردید که به دلیل نظریه تازه‌ای

2. Hidden action problem

3. Hidden information problem

۴. احمدی سرکانی، سید یوسف، ۱۳۸۵، "ارزیابی روابط متقابل رشد اقتصادی با ساختار تامین مالی و ساختار مالکیت"، پایان نامه دکتری دانشگاه علوم و تحقیقات تهران.

برخی متغیرهای کلان اقتصادی همچون تورم، نرخ بهره، سیاست‌های اعطای تسهیلات در نظام بانکی و مالیات می‌باشد، تحت تاثیر عواملی چون هزینه تامین مالی، ریسک مالی و تجاری شرکت‌ها، ترکیب دارایی‌ها همراه با محدودیت‌های قراردادی در جذب منابع از طریق ایجاد بدھی و بازنگری در قوانین بورس اوراق بهادار قرار دارد.

۲-۲ اصل تطابق در تامین مالی

اصل تطابق را که یکی از قدیمی‌ترین اصول مدیریت مالی است می‌توان به شکل زیر بیان کرد: "نیازهای مالی کوتاه مدت را از منابع کوتاه مدت و نیازهای مالی بلندمدت را از منابع بلندمدت تامین کنید." منطق اصل تطابق این است که چنانچه شرکت‌ها در بلندمدت از اصل مذبور پیروی نمایند، مخاطره کمتر و هزینه تامین مالی پایین‌تری خواهد داشت. اگر شرکت‌ها نیازهای مالی بلندمدت خود را با وام‌های کوتاه مدت تامین نمایند، هنگام فارسیدن سرسید وام‌های کوتاه مدت مجدداً نیازمند دریافت وام خواهند بود و این امر هزینه‌های مبادله اضافی به بار خواهد آورد. علاوه بر این، با مخاطره نرخ بهره بالاتر برای وام‌های جدید نیز روبه رو خواهد شد. چنانچه شرکت‌ها نیازهای مالی کوتاه مدت خود را از طریق وام‌های بلندمدت تامین کنند، ممکن است شرایطی پیدید آید که به ناچار منابع اضافی را در اوراق کم بازده سرمایه گذاری نمایند. همچنین بر اساس اصل تطابق، دارایی‌های ثابت و دارایی‌های جاری دائمی باید از طریق منابع بلندمدت، یعنی وام و سهام تامین مالی شوند. تنها دارایی‌های جاری موقتی هستند که باید با منابع کوتاه مدت تامین مالی شوند. (دارایی‌های جاری دائمی حداقل سرمایه گذاری در دارایی‌های جاری است که از نظر مدیریت برای حمایت از سطح فروش‌های شرکت مناسب است).

مدیران مالی همواره از اصل تطابق پیروی نمی‌کنند، زیرا اصل مذبور تامین مالی کوتاه مدت دائمی را که از بدھی‌های جاری ناشی می‌شود در نظر نمی‌گیرد. با رشد فروش شرکت در طی زمان، صرف نظر از تصمیم‌های متخذه مدیر مالی، بدھی‌های جاری شرکت نیز افزایش می‌یابد.^۱

۱. تقی، مهدی، ۱۳۸۰، "مدیریت مالی ۲"، انتشارات پیام نور، چاپ پنجم، ص ۸۰-۷۹

۳. روش تحقیق

روش تحقیق قیاسی، استقرایی می‌باشد. این تحقیق یک تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. هدف این روش تعیین میزان ارتباط بین متغیرهاست. در این مورد ارتباط بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس با تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در دارایی‌های آنها مورد مطالعه قرار گرفته است. همچنین برای آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است.

۱-۳- سؤال اساسی و فرضیه‌های تحقیق

سؤال اساسی این است که آیا تصمیمات سرمایه‌گذاری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در مورد ترکیب دارایی‌ها، متأثر از ساختار تامین مالی آنهاست؟ و چه رابطه معناداری بین متغیرهای تعریف شده به عنوان شاخص‌های ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در دارایی‌ها وجود دارد؟ به عنوان مثال تامین مالی از محل ایجاد بدھی و یا افزایش سرمایه و یا اندوخته‌ها (به عنوان معیار شاخص‌های ساختار تامین مالی) همسو با روند تغییر در دارایی‌ها از الگوئی مشخص تبعیت می‌نماید. در این الگو جهت رابطه علی (گرانجی) کدام است؟ با توجه به ادبیات موضوع، استدلال می‌شود که تغییرات در اقلام سمت راست ترازنامه تابعی از تغییرات اقلام سمت چپ آن می‌باشد. در واقع می‌توان این‌گونه استدلال نمود که ساختار تامین مالی شرکت‌ها یکی از عوامل تعیین کننده تصمیمات سرمایه‌گذاری در دارایی‌های آنها باشد. بر همین اساس فرضیه‌های تحقیق به شرح زیر تبیین گردیدند:

فرضیه اصلی تحقیق:

بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری منابع در دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.

که در زمینه ساختار مالی ارائه داده بود سرآغاز مباحث گسترده‌ای گردید (این نظریه به تئوری MM معروف است). به طوری که علاوه بر سلسله مقالاتی که توسط خود آنها در سال‌های بعد منتشر گردید افراد دیگری نیز مانند "فردومتون"، "دیوید دوراند"، "مازوکیس" و سایرین در تأیید یا انتقاد از تئوری MM بحث و اظهار نظر نمودند. موضوع مهمی که در آن زمان بیشترین توجه را به خود جلب کرد این بود که آیا نسبت بدھی و حقوق صاحبان سهام در ساختار مالی شرکت بر هزینه سرمایه وبخصوص بر ارزش شرکت اثر دارد؟ MM اول معتقد بودند که ترکیب ساختار مالی اثری بر ارزش شرکت ندارد؛ اما بعد از پذیرفتند که صرفه جویی‌های مالیاتی ناشی از بدھی بدهی‌ها باعث افزایش ارزش شرکت می‌شود و پیشنهاد کردند که شرکت‌ها در ترکیب منابع مالی از حداکثر بدھی ممکن استفاده نمایند.

(۲۰۰۵) در رویکردی متفاوت از سایر تحقیقات به بررسی اثر بازده سهام (به عنوان متغیر مستقل) بر تغییرات ساختار سرمایه شرکت‌ها (به عنوان متغیر وابسته) پرداخت. وی مشاهده نمود که شرکت‌ها ساختار سرمایه خود را به دلیل تغییرات بازده سهام تغییر می‌دهند زیرا قصد دارند نسبت‌های ثابتی را نگه دارند. یکی دیگر از تحقیقات انجام شده در زمینه ساختار سرمایه توسط خانم "طوبی دهقانی احمد آباد" انجام گرفته که به بررسی الگوهای تأمین مالی براساس تئوری ترجیحی پرداخته و نتایج به دست آمده براساس فرضیه‌های تحقیق حاکی از آن است که نحوه تأمین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از الگوی ترجیحی تبعیت می‌نماید.

در سال ۸۳ تحقیق دیگری توسط خانم "عفت لطفی" تحت عنوان "بررسی تاثیر ساختار مالی بر هزینه سرمایه و قیمت سهام در شرکت‌های خودرو و سیمان پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۷۴-۸۱" صورت گرفته که نتایج آن حاکی از ارتباط مستقیم بین نسبت بدھی در ساختار مالی با قیمت بازار سهام و ارزش بازار شرکت و همچنین ارتباط معکوس بین هزینه سرمایه و نسبت بدھی می‌باشد.

داد تا بتوان به آن مدل و نتایج حاصله از آن اتکا نمود. برای اتکا به نتایج حاصل از مدل رگرسیونی آزمون‌های تکمیلی زیر انجام گردید:

آزمون معنادار بودن رگرسیون با استفاده از آماره F ، آزمون معنادار بودن ضرایب با استفاده از آماره t و آزمون پیش‌فرض‌های استفاده از مدل رگرسیون شامل بررسی نرمال بودن خطاهای آزمون هم خطی با استفاده از دو روش (استفاده از آزمون ماتریس همبستگی و آزمون هم خطی تعریف شده در نرم افزار spss).

۴-۳ جامعه آماری

جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۶-۷۷ می‌باشدند. از بین مجموعه شرکت‌های یادشده اطلاعات اولیه مربوط به آن دسته از شرکت‌هایی گردآوری شده است که قبل از سال ۱۳۷۵ در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده و سال مالی آنها ۲۹ اسفند ماه هر سال باشد و طی سال‌های ۸۶-۷۷ تغییر سال مالی نداشته باشند. این امر به دلیل کنترل اثرات کلیه متغیرها در مقاطع زمانی یکسان و اثر مشابه آنها بر نمونه می‌باشد. همچنین ارزش ویژه (حقوق ساحبان سهام) آنها طی سال‌های مذکور منفی نباشد؛ زیرا این گونه شرکت‌ها دارای نسبت بدھی بزرگ‌تر از یک بوده و احتمالاً در نمونه در نقاط پراکنده قرار گرفته و نتایج را مخدوش می‌نمایند. تعداد کل شرکت‌های باقیمانده پس از در نظر گرفتن محدودیت‌های فوق به ۹۴ شرکت رسید.

۵-۳ روش‌های جمع آوری اطلاعات

اطلاعات مورد نیاز تحقیق با استفاده از روش کتابخانه‌ای و مراجعه به کتب، مجلات هفتگی و ماهنامه، فصلنامه‌ها، انتشارات مراکز تحقیقاتی، سازمان‌ها و نهادهای آموزشی و اجرائی، پایان نامه‌های تحصیلی و رساله‌های تحقیقاتی مرتبط، جستجو در پایگاه‌های الکترونیکی اطلاعات از قبیل اینترنت^۱ و روزنامه^۲ و...، گردآوری و همچنین با

فرضیه‌های فرعی:

۱. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت نقد و بانک به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
۲. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت سرمایه گذاری‌های جاری (سرمایه گذاری در اوراق بهادار منتشرشده از سوی سایر شرکت‌ها و بانک‌ها) به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
۳. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
۴. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت دارایی‌های ثابت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
۵. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
۶. بین ساختار تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با نسبت سرمایه گذاری‌های بلندمدت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.

۲-۳-۳ قلمرو تحقیق

ارزیابی ارتباط بین ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری منابع در دارایی‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و تعیین معنادار بودن رابطه بین آنها برای دوره زمانی ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۶ (۱۰ سال) قلمرو موضوعی، مکانی و زمانی تحقیق حاضر را تشکیل می‌دهند

۳-۳-۳ روش شناسی تحقیق

در این تحقیق از روش رگرسیون چند متغیره برای بررسی ارتباط میان یک متغیر وابسته با برخی متغیرهای مستقل در هر فرضیه (که برای هر کدام ۱ مدل تعريف شده) استفاده شده است. نکته قابل ذکر این است که قبل از استفاده از مدل رگرسیونی باید آزمونهای تکمیلی انجام

1. Internet
2. Rosenet

که x_1 تا x_6 نماد متغیرهای مستقل(نسبت‌های منتخب سمت چپ ترازنامه)، Y_1 تا Y_6 نماد متغیرهای وابسته(نسبت‌های منتخب سمت راست ترازنامه) و α مقدار ثابت و ϵ سایر عوامل می‌باشند.

۴. نتایج تجربی حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱-۴- آزمون فرضیه اول

بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت نقدو بانک به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد. H_0

بین ساختار تامین مالی و نسبت نقدو بانک به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد: H_1
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت نقد و بانک به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است.

نتایج حاصل از معناداری ضرایب آزمون اول در جدول شماره (۱) ارائه شده است. مدل رگرسیونی این فرضیه با توجه به این جدول این گونه برآش می‌گردد:

$$Y_1 = 0.045 + 0.023 x_5$$

مراجعه به کتابخانه سازمان بورس اوراق بهادار اطلاعات آماری مورد نیاز شرکت‌ها استخراج و جهت نتیجه گیری مورد مطالعه، بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۶-۳ داده‌ها و متغیرهای تحقیق

ترکیبات مختلفی از اقلام سمت چپ ترازنامه شرکت‌ها در قالب برخی نسبت‌های مالی به عنوان متغیرهای مستقل و نسبت‌های گوناگون معرف ترکیبی از سرمایه گذاری بروی دارایی‌ها، به عنوان متغیرهای وابسته به شرح جدول شماره (۱-۱)، مجموعه متغیرهای تحقیق را تشکیل می‌دهند.

۷-۳ مدل تحقیق

مدل تحقیق برای بررسی ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته به صورت زیر بیان می‌شود:

$$\begin{aligned} Y_1 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \\ Y_2 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \\ Y_3 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \\ Y_4 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \\ Y_5 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \\ Y_6 &= \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 + \beta_4 x_4 + \beta_5 x_5 + \beta_6 x_6 + \epsilon \end{aligned}$$

نگاره ۱-۱ تعریف و نماد متغیرهای مستقل و وابسته

Y_6	Y_5	Y_4	Y_3	Y_2	Y_1	نماد	متغیر وابسته
سرمایه گذاری بلندمدت کل دارایی	سایر دارایی‌ها کل دارایی	دارایی ثابت کل دارایی	دارایی جاری کل دارایی	سرمایه گذاری کوتاه مدت کل دارایی	نقدو بانک کل دارایی	تعریف	
X_6	X_5	X_4	X_3	X_2	X_1	نماد	متغیر مستقل
اندوخته‌ها ح.ص.س	سود(زیان) انباشته ح.ص.س	سهام عادی ح.ص.س	بدهی بلندمدت ح.ص.س	بدهی جاری بدھی+ح.ص.س	وام بانکی بدھی+ح.ص.س ^۱	تعریف	

۱. "ح.ص.س" ، خلاصه کلمه حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

۳-۴- آزمون فرضیه سوم

بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد.
 $H_0:$

بین ساختار تامین مالی و نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
 $H_1:$
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است. نتایج حاصل از معناداری آزمون سوم در جدول شماره (۳) ارائه شده است. مدل رگرسیونی این فرضیه با توجه به این جدول این‌گونه برآش می‌گردد:

$$Y_3 = 0.493 + 0.341 x_2 - 0.697 x_3 + 0.097 x_4$$

(جدول شماره ۳): نتایج حاصل از آزمون معناداری ضرایب

مدل سوم

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
	B	Std. Error			
1 (Constant) بدھی جاری/کل داراییها	.415 .470	.065 .108	.412	6.361 4.340	.000 .000
2 (Constant) بدھی جاری/کل داراییها بدھی بلندمدت/کل داراییها	-.516 .392 -.628	.072 .108 .225	.344 -.3627 -.265	7.113 3.627 -2.798	.000 .000 .006
3 (Constant) بدھی جاری/کل داراییها بدھی بلندمدت/کل داراییها سهم عادی/حص سهام	.493 .341 -.697 .097	.072 .109 .223 .046	.299 3.127 -.294 .194	6.850 3.127 -.3.124 2.087	.000 .002 .002 .040

a. Dependent Variable: دارایی جاری/کل داراییها

همبستگی مثبت بین نسبت‌های دارایی جاری به کل دارایی‌ها با دو شاخص بدھی جاری به کل دارایی‌ها و سهام عادی به حقوق صاحبان سهام نشان می‌دهد که شرکت‌ها منابع تحصیل نموده در طی سال از طریق تعهدات جاری را در دارایی‌های جاری انباسته می‌نماید که این موضوع با مبانی تئوریک مالی انطباق دارد؛ از سوی دیگر، افزایش منابع حاصل از انتشار سهام عادی نیز با افزایش دارایی‌های جاری همسو است که این امر با مبانی تئوریک مغایرت دارد. لیکن همبستگی منفی بین بدھی بلندمدت/کل دارایی‌ها با نسبت دارایی‌ی جاری به کل دارایی‌ها بدان معنی است که با افزایش وام‌های دریافتی بلندمدت یا تعهدات بلندمدت، دارایی جاری روندی کاهنده خواهند داشت. این امر با مبانی تئوریک و عدم

(جدول شماره ۱): نتایج حاصل از معناداری ضرایب آزمون اول

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
	B	Std. Error			
1 (Constant) سودابانشه/حص سهام	.045 -.023	.003 .010	.219	14.059 2.156	.000 .034

a. Dependent Variable: نقد/کل داراییها

نتایج نشان می‌دهند که ضریب شاخص سود انباسته به حقوق صاحبان سهام به عنوان متغیر مستقل با متغیر وابسته (وجه نقد به کل دارایی‌ها) با شبیث مثبت معنادار است. و این بدان معنی است که شرکت‌ها با عدم تقسیم سود و انباسته نمودن سودشان در شرکت، حجم منابع نقدیشان افزایش می‌بابد. و در سایر موارد (سایر نسبت‌ها) چنین رفتاری ملاحظه نمی‌شود.

۳-۵- آزمون فرضیه دوم

بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت سرمایه گذاری کوتاه مدت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد.
 $H_0:$
بین ساختار تامین مالی و نسبت سرمایه گذاری کوتاه مدت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد.
 $H_1:$
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت سرمایه گذاری کوتاه مدت به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است.

(جدول شماره ۲): نتایج حاصل از آزمون معناداری مدل

رگرسیونی دوم

ANOVA^b

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	.005	5	.001	1.128	.352 ^a
Residual	.083	88	.001		
Total	.088	93			

a. Predictors: (Constant), بدھی بلندمدت/کل داراییها، بدھی پرمندشناختی/کل داراییها

b. Dependent Variable: سود کوتاه مدت/کل داراییها

نتایج حاصل از معناداری آزمون دوم در جدول شماره (۲) ارائه شده است. با توجه به بیشتر بودن سطح خطای جدول از سطح خطای درنظرگرفته شده (۰.۵٪)، نتایج این فرضیه نشان می‌دهند که شرکت‌ها تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری کوتاه مدت خود را بدون توجه به روش‌های تامین منابع (از طریق وام بانکی، بدھی های جاری، بدھی‌های بلندمدت، انتشار سهام، سود انباسته و اندوخته‌ها) اتخاذ می‌نمایند.

سوی دیگر، افزایش منابع حاصل از اندوخته‌ها نیز با افزایش دارایی‌های ثابت همسو است که این امر نیز با مبانی تئوریک مالی اनطباق دارد. لیکن همبستگی منفی بین بدھی جاری به کل دارایی‌ها با نسبت دارایی ثابت به کل دارایی‌ها بدان معنی است که با افزایش وام‌های دریافتی یا تعهدات کوتاه مدت، دارایی‌های ثابت روندی کاهنده خواهند داشت. این امر با مبانی تئوریک و عدم سرمایه گذاری منابع کوتاه مدت در دارایی‌های ثابت مطابقت دارد. در سایر موارد بین ("دارایی ثابت به کل دارایی‌ها") و بدھی بلندمدت به کل دارایی‌ها و سهام عادی به حقوق صاحبان سهام و سود انباسته به حقوق صاحبان سهام) همبستگی مثبت و یا منفی مشاهده نگردید.

۴-۵- آزمون فرضیه پنجم

بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد. H_0 :

بین ساختار تامین مالی و نسبت سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد. H_1 :
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است.

نتایج حاصل از معناداری آزمون پنجم در جدول شماره (۵) ارائه شده است. مدل رگرسیونی این فرضیه با توجه به این جدول این‌گونه برازش می‌گردد:

$$Y_5 = 0.007 + 0.248 x_5$$

(جدول شماره ۵): نتایج حاصل از آزمون معناداری ضوابط

مدل پنجم

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error	Beta			
1	(Constant)	.355 بدھی جاری اکل داراییها	.052 .262		-3.01	.002
2	(Constant)	.304 بدھی جاری اکل داراییها	.053 .271		5.772 -.311	.000 .002
		فدوخته های من سهام			.218	.003
3	(Constant)	.317 بدھی جاری اکل داراییها	.052 .367		6.114 -4.22	.000 .000
		فدوخته های من سهام			.221	.002
		وام بانکی ایچی داراییها			.225	.027
					.100	.236
						.2241

a. Dependent Variable: سایر داراییها/اکل داراییها

نتایج نشان می‌دهند که ضریب شاخص بدھی‌های بلندمدت به کل دارایی‌ها به عنوان متغیر مستقل با متغیر وابسته (سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها) با شیب مثبت

سرمایه گذاری بلندمدت در دارایی‌های کوتاه مدت مطابقت دارد. در سایر موارد بین ("دارایی جاری به کل دارایی‌ها") و اندوخته‌ها به حقوق صاحبان سهام و سود انباسته به حقوق صاحبان سهام و وام‌های بانکی به کل دارایی‌ها) همبستگی مثبت و یا منفی مشاهده نگردید.

۴-۶- آزمون فرضیه چهارم

بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت دارایی ثابت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد. H_0 :
بین ساختار تامین مالی و نسبت دارایی ثابت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد: H_1 :
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت دارایی ثابت به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است.

نتایج حاصل از معناداری آزمون چهارم در جدول شماره (۴) ارائه شده است. مدل رگرسیونی این فرضیه با توجه به این جدول این‌گونه برازش می‌گردد:

$$Y_4 = 0.317 + 0.225 x_1 - 0.367 x_2 + 0.221 x_6$$

(جدول شماره ۴): نتایج حاصل از آزمون معناداری ضوابط

مدل چهارم

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error	Beta			
1	(Constant)	.355 بدھی جاری اکل داراییها	.052 .262		-3.01	.002
2	(Constant)	.304 بدھی جاری اکل داراییها	.053 .271		5.772 -.311	.000 .002
		فدوخته های من سهام			.218	.003
3	(Constant)	.317 بدھی جاری اکل داراییها	.052 .367		6.114 -4.22	.000 .000
		فدوخته های من سهام			.221	.002
		وام بانکی ایچی داراییها			.225	.027
					.100	.236

a. Dependent Variable: کل داراییها / کل دارایی‌ها

همبستگی مثبت بین نسبت‌های دارایی ثابت به کل دارایی‌ها با دو شاخص وام‌های بانکی به کل دارایی‌ها و اندوخته‌ها به حقوق صاحبان سهام نشان می‌دهد که شرکت‌ها منابع تحصیل نموده در طی سال از طریق وام‌های بانکی را در دارایی‌های ثابت سرمایه گذاری می‌نمایند که این موضوع با مبانی تئوریک مالی انطباق دارد (البته به شرط بلندمدت بودن وام‌های بانکی)؛ از

معناداری مشاهده نگردید. بنابراین، فرض اول صرفاً فقط در شرایطی پذیرفته می‌شود که نسبت سودانباشته به حقوق صاحبان سهام معرف ساختار تامین مالی باشد و در سایر موارد فرض اول مورد عدم پذیرش قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است که نتایج آماری بر پذیرش ضعیف این فرض دلالت دارند. علت حصول نتیجه به دست آمده این است که شرکت‌های بورسی بخش اندکی از وجود حاصل از عدم توزیع سود بین سهامداران را صرف انباشت وجه نقد نموده‌اند.

درمورد فرضیه دوم تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد که هیچ یک از متغیرهای مستقل رابطه معناداری با نسبت سرمایه‌گذاری کوتاه مدت به کل دارایی‌ها ندارد. علت احتمالی این امر آن است که سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام سایر شرکت‌ها بیش از آنکه متاثر از اقلام سمت چپ ترازنامه (شاخص‌های ساختار تامین مالی) باشد، تحت تاثیر سایر عوامل درون و برون سازمانی قرار دارد. بنابراین، نتیجه می‌گیریم که احتمالاً شرکت‌های بورسی مازاد دارایی‌های خود مانند وجه نقد و سایر دارایی‌های جاری را صرف سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام سایر شرکت‌ها نموده تا از راکد ماندن مازاد دارایی‌های خود جلوگیری نمایند. این تصمیمات عمدتاً تحت تاثیر شیوه‌های تامین مالی قرار نداشته و با توجه به عواملی چون نرخ بهره بانکی، ریسک سرمایه‌گذاری‌ها، تورم، شرایط اقتصادی و... اتخاذ می‌شوند.

درمورد فرضیه سوم تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد که از میان متغیرهای مستقل، نسبت بدھی جاری به کل دارایی‌ها و نسبت سهام عادی به حقوق صاحبان سهام رابطه مستقیم و معنادار و نسبت بدھی بلندمدت به کل دارایی‌ها رابطه منفی معنادار با نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها داشته و بین سایر متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری مشاهده نگردید. بنابراین، فرض سوم فقط در شرایطی پذیرفته می‌شود که متغیرهای بدھی جاری به کل دارایی‌ها، بدھی بلند مدت به کل دارایی‌ها و سهام عادی به حقوق صاحبان سهام معرف ساختار تامین مالی باشد و در سایر موارد فرض سوم مورد عدم پذیرش قرار می‌گیرد. دلیل حصول

معنادار است. و در سایر موارد (سایر نسبت‌ها) چنین رفتاری ملاحظه نمی‌شود.

۶-۴-آزمون فرضیه ششم
بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:
بین ساختار تامین مالی و نسبت سرمایه‌گذاری بلندمدت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود ندارد. H_0 :
بین ساختار تامین مالی و نسبت سرمایه‌گذاری بلندمدت به کل دارایی‌ها همبستگی وجود دارد. H_1 :
برای بررسی این فرضیه از رگرسیون بین نسبت سرمایه‌گذاری بلندمدت به کل دارایی‌ها و شاخص‌های ساختار تامین مالی استفاده شده است.
نتایج حاصل از معناداری آزمون ششم در جدول شماره (۶) ارائه شده است.

(جدول شماره ۶): نتایج حاصل از آزمون معناداری مدل

رگرسیونی ششم

ANOVA ^b					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
I	.068	5	.014	1.384	.238 ^a
Regression					
Residual	.860	88	.010		
Total	.928	93			

a. Predic tors: (Constant)، جمع داراییها، بدھی بلندمدت/کل داراییها.

سودانباشته/حص سهام، بدھی جاری/کل داراییها

b. Dependent Variable: سودانباشته/کل داراییها

با توجه به بیشتر بودن سطح خطای جدول از سطح خطای درنظر گرفته شده (۵٪)، نتایج این فرضیه نشان می‌دهند که شرکت‌ها تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری بلندمدت خود را بدون توجه به روش‌های تامین منابع مالی (از طریق وام بانکی، بدھی‌های جاری، بدھی‌های بلندمدت، انتشار سهام، سود انباشته و اندوخته‌ها) اتخاذ می‌نمایند.

۵. نتیجه گیری

درمورد فرضیه اول تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد که از میان متغیرهای مستقل تنها نسبت سود انباشته به حقوق صاحبان سهام دارای رابطه مثبت معنادار اما ضعیف با نسبت نقد و بانک به کل دارایی‌ها بوده و بین سایر متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رابطه

آماری نشان می‌دهد که از میان متغیرهای مستقل تنها نسبت بدھی بلندمدت به کل دارایی‌ها دارای رابطه مثبت معنادار با نسبت سایر دارایی‌ها به کل دارایی‌ها بوده و بین سایر متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری مشاهده نگردید. بنابراین، فرض پنجم فقط در شرایطی پذیرفته می‌شود که نسبت بدھی بلندمدت به کل دارایی‌ها معرف ساختار تامین مالی باشد و در سایر موارد فرض پنجم مورد عدم پذیرش قرار می‌گیرد. نتیجه به دست آمده نشانگر این امر است که شرکت‌های بورسی مبلغ قابل توجهی از وجوده تامین مالی شده از طریق بدھی‌های بلند مدت را در سایر دارایی‌ها سرمایه گذاری نموده اند؛ زیرا اجزای تشکیل دهنده سایر دارایی‌ها عمدتاً دارایی‌های ثابت بلوکه شده توانسته مراجع قانونی، مخارج انتقالی به دوره‌های آتی هستند که یکی از راههای منبع تامین مالی آنها طبق مبانی تئوریک بدھی‌های بلندمدت است.

در مورد فرضیه ششم تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد که هیچ یک از متغیرهای مستقل رابطه معناداری با نسبت سرمایه گذاری بلندمدت به کل دارایی‌ها ندارد. علت آن است که سرمایه گذاری بلندمدت در سهام سایر شرکت‌ها متاثر از هیچ یک از اقلام سمت چپ ترازنامه (شاسنچهای ساختار مالی) نمی‌باشد. بنابراین، می‌توان استنتاج کرد که احتمال دارد شرکت‌های بورسی دارایی‌های کم بازده خود را صرف سرمایه گذاری بلند مدت در سهام سایر شرکت‌ها نموده تا غیر مولد بودن دارایی‌های خود را مرتفع نموده و از طرفی در موقع افزایش قیمت سهام و یا حصول اهداف بلندمدت دیگر، این سرمایه گذاری را فروخته و از این طریق بازده بیشتری کسب نمایند. همچنین عواملی نظری ریسک سرمایه‌گذاریها، تورم و عدم ثبات اقتصادی نیز در این زمینه دخالت دارند.

به نظر می‌رسد علت ضعف در روابط بین متغیرها بخصوص سرمایه گذاری‌ها، تصمیم‌گیری مبتنی بر تحلیل‌های خاص توسط مدیران بوده و به طور مستقیم با روش‌های تامین مالی ارتباط نداشته و یا ارتباط اندکی دارد. مدیران در تصمیم‌گیری‌های خود به تحلیل‌های بنیادی، تجربیات گذشته، شرایط فعلی بازار سرمایه، نرخ

این نتیجه آن است که شرکت‌ها مقادیر قابل توجهی از وجوده حاصل از ایجاد بدھی‌های جاری و سهم ناچیزی از وجوده حاصل از انتشار سهام عادی را در دارایی‌های جاری سرمایه گذاری نموده‌اند. از طرفی تامین مالی از طریق بدھی‌های بلند مدت در دارایی‌هایی بجز دارایی‌های جاری انباسته شده و موجب می‌شود سهم کمتری از کل دارایی‌ها به دارایی‌های جاری اختصاص یافته و نسبت آن کاهش یابد. همچنین بازپرداخت بدھی‌های بلند مدت از طریق دارایی‌هایی بجز دارایی‌های جاری (از محل بازده کسب شده وجوده سرمایه گذاری شده در دارایی‌های غیر جاری) صورت پذیرفته و موجب بالا رفتن سهم دارایی‌های جاری در ساختار دارایی‌ها شده، و نسبت دارایی‌های جاری افزایش می‌یابد.

در مورد فرضیه چهارم تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد که از میان متغیرهای مستقل، نسبت وام‌های بانکی به کل دارایی‌ها و نسبت اندوخته‌ها به حقوق صاحبان سهام رابطه مستقیم و معنادار و نسبت بدھی جاری به کل دارایی‌ها رابطه منفی معنادار با نسبت دارایی‌های ثابت به کل دارایی‌ها داشته و بین سایر متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری مشاهده نگردید. بنابراین، فرض چهارم فقط در شرایطی پذیرفته می‌شود که متغیرهای وام بانکی به کل دارایی‌ها، بدھی جاری به کل دارایی‌ها و اندوخته‌ها به حقوق صاحبان سهام معرف ساختار تامین مالی باشد و در سایر موارد فرض چهارم مورد عدم پذیرش قرار می‌گیرد.

علت این است که شرکت‌ها وجوده حاصل از تامین مالی از طریق وام‌های بانکی و اندوخته‌ها را صرف سرمایه گذاری در دارایی‌های ثابت نموده اند. از طرفی تامین مالی از طریق بدھی‌های جاری در دارایی‌هایی غیر از دارایی‌های ثابت سرمایه گذاری شده، موجب اختصاص سهم کمتری از کل دارایی‌ها به دارایی‌هایی ثابت و کاهش نسبت آن گردیده است. به علاوه، بازپرداخت بدھی‌های جاری از محل دارایی‌هایی غیر از دارایی‌هایی ثابت انجام شده و موجب بالا رفتن سهم دارایی‌هایی ثابت و درنتیجه افزایش نسبت دارایی‌هایی ثابت گردیده است.

در مورد فرضیه پنجم تحقیق؛ نتایج تحلیل‌های

در چارچوب هر یک از موضوعات زیر قابل بررسی می باشند:

- بررسی ارتباط بین ساختار تامین مالی با ساختار مالکیت شرکت های بورسی به عنوان یکی از معیارهای حاکمیت شرکتی؛

- بررسی تاثیر ساختار مالکیت بر تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری منابع در بخش های مختلف دارایی ها؛
- همچنین عدم وجود ارتباط معنادار بین نسبت سرمایه گذاری های کوتاه و بلندمدت به کل دارایی ها با متغیرهای معرف ساختار تامین مالی ممکن است ناشی از ماهیت هر یک از شاخص ها و دخالت سایر عوامل باشد که در این زمینه تحقیقات بیشتر توصیه می گردد.

منابع و مأخذ

۱. احدی سرکانی، سید یوسف، ۱۳۸۵، "ارزیابی روابط متقابل رشد اقتصادی با ساختار مالی و ساختار مالکیت"، پایان نامه دکتری دانشگاه علوم و تحقیقات تهران
۲. آذر، عادل و مؤمنی، منصور، ۱۳۷۷، آمار و کاربرد آن در مدیریت، جلد دوم، انتشارات سمت
۳. پاکزاد، علیرضا، ۱۳۸۵، "طراحی و آزمون مدل بهینه تامین مالی در شرکت ایران خودرو"، رساله دکتری، دانشگاه علوم و تحقیقات
۴. پورحیدری، امید، ۱۳۷۴، "بررسی عوامل تعیین کننده ساختار مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران
۵. تقوی، مهدی، ۱۳۸۰، "مدیریت مالی ۲"، انتشارات پیام نور
۶. جهانخانی، علی و عبده تبریزی، حسین، ۱۳۷۲، "نظریه بازار کارای سرمایه" مجله تحقیقات مالی، انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
۷. حافظ نیا، محمدرضا، ۱۳۸۶، "مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، انتشارات سمت
۸. خاکی، غلامرضا، ۱۳۷۸، "روش تحقیق با

تورم و بهره، اطلاعات منتشره صرف نظر از درجه اعتبار منبع و عواملی از این قبیل بیش از روش های بهینه، مطلوب و بر پایه تحقیقات علمی با پشتونه تئوریک اتکا دارند.

۶. پیشنهادات

مهتمم ترین پیشنهادهای مبتنی بر نتایج این تحقیق عبارتند از: * با توجه به ضعف در روابط بین متغیرها بخصوص سرمایه گذاری ها به مدیران شرکت ها پیشنهاد می گردد. در این راستا از روش های مناسب تامین مالی مرتبط با نوع سرمایه گذاری در انواع دارایی ها در کنار تصمیم گیری مبتنی بر تحلیل های خاص خود (همانند تجربیات گذشته، شرایط فعلی بازار سرمایه، بهره و ...) استفاده نمایند.

* به سرمایه گذاران بالقوه و بالفعل پیشنهاد می گردد، یکی از معیارهای ارزیابی و مقایسه شرکت ها (به منظور انتخاب بهترین گزینه سرمایه گذاری) را به بررسی ساختار تامین مالی شرکت ها و رد یابی منابع به دست آمده جهت سرمایه گذاری در بخش های مختلف دارایی ها و مقایسه بازه زمانی و نرخ عایدی سرمایه گذاری انجام شده با نوع منبع تامین مالی، جهت پیش بینی مشکلات احتمالی آینده و رشد یا رکورد آتی آن اختصاص دهدن.

* به مدیران شرکت ها پیشنهاد می گردد پیش از تامین مالی منابع، ابتدا فرسته های سرمایه گذاری مناسب را در راستای حداکثر نمودن ارزش شرکت و توانایی بازپرداخت تسهیلات، شناسایی و سپس مناسب ترین گزینه را انتخاب نمایند. از طرفی در موقع نیاز به وجه نقد برای مقاصد گوناگون روش های مختلف تامین مالی را بررسی و با توجه به نوع نیاز (کوتاه مدت یا بلندمدت، دوره بازگشت کوتاه یا طولانی، بازدهی بالا یا پایین) مناسب ترین روش تامین مالی یا تلفیقی از مناسب ترین روش ها را انتخاب نمایند.

این تحقیق ضمن پاسخگوئی به برخی سؤالات در حوزه ارتباط بین ساختار تامین مالی و تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری منابع در دارایی ها پاسخگوئی به برخی سؤالات را به انجام تحقیقات آتی موقول نموده است که

۱۸. نوروش، ایرج. دیانتی دیلمی، زهراء. (۱۳۸۳). " مدیریت مالی ۱" ، انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
۱۹. مؤمنی منصور، فعال قیومی علی، ۱۳۸۶. "تحلیل‌های آماری با استفاده از spss" ، تهران، انتشارات کتاب نو
۲۰. وستون و بریگام، ترجمه عبده تبریزی و مشیرزاده، ۱۳۸۶، مدیریت مالی، انتشارات آگاه

1.Chingfu Chang, Alice C. Lee, Cheng F. Lee 2008 "Determinants of Capital Structure Choice: A StructuralEquation Modeling Approach", the Quarterly Review of Economics and Finance

2.Fernandez,p,2001,"optimal capital structure: problem with the Harvard and damodaran approaches",www.ssrn.com

3.Hallinan , 2004," the cost of capital and capital structure"., Reeves journal

4.Ivo Welch,2005, "capital structure and stock returns", yale university and bureau of economic research.

5.Saltari,Enrico,2001,"Financial structure and investment decisions: A survey of theoretical and Empirical work" , university of Rome "la sapienza

6. Stephen A Ross,2005,"Capital Structure and the Cost of Capital",Journal of Applied Finance;

7.Nisan Langberg,2008, "Optimal financing for growth firms",C.T. Bauer College of Business, University of Houston, USA

8. Petroff,j.2001,"financial analysis", www. deoi.org

9. Williams,Joseph,perquisites,1987,"risk and capital structure" the journal of finance

رویکرد پایان نامه نویسی" ، مرکز تحقیقات علمی کشور

۹. دهقانی احمدآباد، طوبی، ۱۳۷۷، "تئوری ترجیحی و عملکرد تامین مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی

۱۰. ریموند پی. نوو، ترجمه جهانخانی و پارساپیان، ۱۳۸۶ "مدیریت مالی جلد اول" انتشارات سمت

۱۱. شباهنگ، رضا، ۱۳۸۴، حسابداری مدیریت، انتشارات سازمان حسابرسی

۱۲. فرشاد گهر، ناصر و شهیدی، محمدحسن، ۱۳۷۵ "روش تحقیق در علوم اجتماعی" انتشارات

دانشکده امور اقتصادی دانشگاه علامه طباطبائی

۱۳. عثمانی، محمدقاسمی، ۱۳۸۱، "شناسایی مدل هزینه سرمایه و عوامل مؤثر بر آن" ، رساله دکتری،

دانشگاه علامه طباطبائی

۱۴. لطفی، عفت، ۱۳۸۳، " بررسی تاثیر ساختار مالی بر هزینه سرمایه و قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد علوم و

تحقیقات تهران

۱۵. مرادزاده فرد، مهدی، ۱۳۸۳، "بررسی نقش متغیرهای چندگانه حسابداری جهت پیش‌بینی بازده سهام عادی" ، رساله دکتری، دانشگاه علوم و

تحقیقات

۱۶. نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم، ۱۳۸۰، "روش‌های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی" انتشارات بدر

۱۷. نبوی، بهروز، ۱۳۷۵، "مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی" انتشارات فروردین